

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2021-22

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2022

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΠΕΝΤΕ (5) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να παραμείνει κενή για την άσκηση της ορθογραφίας.
3. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
4. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
5. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
6. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
7. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ Ι. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(Μονάδες 30)

1. Είπέ μοι, ἔφην ἐγώ, ὦ Ἴππόκρατες, παρὰ Πρωταγόραν νῦν ἐπιχειρεῖς ἰέναι, ἀργύριον τελῶν ἐκείνω μισθὸν ὑπὲρ σεαυτοῦ, ὡς παρὰ τίνα ἀφιζόμενος καὶ τίς γενησόμενος; ὡσπερ ἂν εἰ ἐπενόεις παρὰ τὸν σεαυτοῦ ὁμώνυμον ἐλθὼν Ἴπποκράτη τὸν Κῶον, τὸν τῶν Ἀσκληπιαδῶν, ἀργύριον τελεῖν ὑπὲρ σεαυτοῦ μισθὸν ἐκείνω, εἴ τίς σε ἤρετο, Εἰπέ μοι, μέλλεις τελεῖν, ὦ Ἴππόκρατες, Ἴπποκράτει μισθὸν ὡς τίνοι ὄντι; τί ἂν ἀπεκρίνω; Εἶπον ἄν, ἔφη, ὅτι ὡς ἰατρῶ.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Γ΄
(μονάδες 14)

2. Ἀπορία οὖν ἐχόμενος ὁ Προμηθεύς, ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὔροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί — ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι — καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἀνθρωπος ταύτῃ ἔσχε, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ· τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν, τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν, οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν· πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν· εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἶκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθῶν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* ΙΑ΄
(μονάδες 16)

A. Να μεταφράσετε τα πιο πάνω αποσπάσματα (I.A.1. και I.A.2.) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση**(Μονάδες 25)**

Ο Σωκράτης συζητά με τον Αλκιβιάδη για τους κινδύνους από το να είναι κανείς στρατηγός.

Ὅρας δὴ καὶ τῶν ἡμετέρων πολιτῶν —ταῦτα γὰρ οὐκ ἄλλων ἀκηκόαμεν, ἀλλ' αὐτοὶ παρόντες οἶδαμεν— ὅσοι στρατηγίας ἐπιθυμήσαντες ἤδη καὶ τυχόντες αὐτῆς οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν φυγάδες τῆσδε τῆς πόλεως εἰσιν, οἱ δὲ τὸν βίον ἐτελεύτησαν· οἱ δὲ ἄριστα δοκοῦντες αὐτῶν πράττειν διὰ πολλῶν κινδύνων ἐλθόντες καὶ φόβων οὐ μόνον ἐν ταύτῃ τῇ στρατηγίᾳ, ἀλλ' ἐπεὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν κατῆλθον, ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν πολιορκούμενοι πολιορκίαν οὐδὲν ἐλάττω τῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων διετέλεσαν, ὥστε ἐνίους αὐτῶν εὐχεσθαι ἀστρατηγήτους εἶναι μᾶλλον ἢ ἐστρατηγηκέναί.

Πλάτωνος Ἀλκιβιάδης Β' 141e – 142a

Λεξιλόγιο:

οἶδαμεν: β' τύπος του «ἴσμεν» (< οἶδα)

ἄριστα πράττω: ευδαιμονώ, ευτυχώ στον μέγιστο βαθμό / πάρα πολύ

εἰς τὴν ἑμαυτοῦ κατέρχομαι: επιστρέφω στην πατρίδα (μου)

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία**(Μονάδες 5)**

Ἴσοκράτους Ἀρεοπαγητικός 7.14

Δ. Παρατηρήσεις**(Μονάδες 20)****1.α. τυχόντες**

Να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού στην ευκτική του Παρακειμένου στην ίδια φωνή.

β. ἐτελεύτησαν

Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού στην οριστική του Παρατατικού στην ίδια φωνή.

γ. ἐλθόντες

Να γράψετε την ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος της Μετοχής του Ενεστώτα.

δ. εὐχεσθαι

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην προστακτική του Αορίστου α' στην ίδια φωνή.

(μονάδες 4)

Σελίδα 2 από 5

2.α. ἄριστα, ἐλάττω

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο. Σε κάθε περίπτωση να διευκρινίζετε ποιον βαθμό γράφετε.

(μονάδες 2)

2.β.i. ἔτι καὶ νῦν φυγάδες τῆσδε τῆς πόλεως

ii. διὰ πολλῶν κινδύνων ἐλθόντες

Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους των πιο πάνω αποσπασμάτων.

(μονάδες 3)

3. α.i. ὅσοι στρατηγίας ἐπιθυμήσαντες ἤδη

ii. ὑπὸ τῶν συκοφαντῶν πολιορκούμενοι

iii. ὥστε ἐνίους αὐτῶν εὔχεσθαι ἀστρατηγῆτους εἶναι

Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τους πιο πάνω υπογραμμισμένους τύπους.

(μονάδες 4)

3.β. [...] πολιορκίαν οὐδὲν ἐλάττω τῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων διετέλεσαν, ὥστε ἐνίους αὐτῶν εὔχεσθαι ἀστρατηγῆτους εἶναι μᾶλλον ἢ ἐστρατηγηκένοι.

Να γράψετε ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση στην πιο πάνω περίοδο λόγου και να αναφέρετε το εἶδος, την εισαγωγή, την εκφορά και τον συντακτικό της ρόλο.

(μονάδες 3)

4.α. στρατηγίας

i. Να αναλύσετε την πιο πάνω λέξη του αδίδακτου κειμένου στα συνθετικά της μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση άλλου κλιτού μέρους του λόγου την ονομαστική ενικού.

(μονάδα 1)

ii. Από το δεύτερο συνθετικό της πιο πάνω λέξης να σχηματίσετε ένα σύνθετο επίθετο στα Νέα Ελληνικά.

(μονάδα 1)

4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων των κειμένων για μετάφραση, I.A.1, I.A.2 και I.B., της στήλης Α΄ με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισεύει μία (1) λέξη.

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
1. ἤρετο (I.A.1.)	α. κάτοπτρο
2. λαθών (I.A.2.)	β. αναπόφευκτος
3. ὀρᾶς (I.B.)	γ. ερωτηματικό
4. φυγάδες (I.B.)	δ. απόρροια
	ε. λησμοσύνη

(μονάδες 2)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Επειδή αυτός ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος από όλους, διατάζω τους στρατηγούς μας να λένε την αλήθεια για τον πόλεμο. Πρέπει κάποιοι από εσάς να πάρετε τα όπλα τώρα και να κινδυνεύσετε στη μάχη.

Να μεταφέρετε το πιο πάνω κείμενο στα Αρχαία Ελληνικά.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Μονάδες 15)

1. Στο πρώτο διδαγμένο για μετάφραση κείμενο (I.A.1.) παρατηρείται συνύπαρξη δύο βασικών σωκρατικών πρακτικών: της σωκρατικής ειρωνείας και του αναλογικού συλλογισμού. Να εξηγήσετε τις δύο (2) πρακτικές και να τεκμηριώσετε με ένα (1) στοιχείο του κειμένου για την κάθε πρακτική. Τι επιδιώκει ο Σωκράτης με τη χρήση καθεμιάς από αυτές;

(μονάδες 6)

2. Σύμφωνα με το δεύτερο διδαγμένο για μετάφραση κείμενο (I.A.2.), με ποιον τρόπο ο Προμηθέας αποκατέστησε την έλλειψη που παρουσίαζε το ανθρώπινο γένος μετά τη διανομή του Επιμηθέα και ποιο σημαντικό όφελος προέκυψε, τελικά, για τους ανθρώπους;

(μονάδες 3)

3.

Απόσπασμα 1:

ΕΤΑΙΡΟΣ: Και τι είναι αυτό το τόσο σπουδαίο που συνέβη σε σένα και σε κείνον; Γιατί βέβαια δε συνάντησες κανένα άλλον ομορφότερο σε τούτη δω την πόλη.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ: Ναι, πολύ πιο όμορφο.

ΕΤ. Τι λες; δικό μας ή ξένο;

ΣΩ. Ξένο.

ΕΤ. Από ποιον τόπο;

ΣΩ. Από τα Άβδηρα.

ΕΤ. Και τόσο όμορφος σου φάνηκεν ο ξένος, ώστε να τον πάρεις για καλύτερο από το γιο του Κλεινία;

ΣΩ. Και πώς, θαυμάσιε άνθρωπε, μπορεί το σοφότερο να μη φαίνεται ομορφότερο;

ΕΤ. Μα αλήθεια έρχεσαι εδώ, Σωκράτη, ύστερα από συνάντηση με σοφό;

ΣΩ. Με το σοφότερο, πιστεύω, από όσους ζουν, αν σοφότερος σου φαίνεται πως είναι ο Πρωταγόρας.

Πλάτωνος Πρωταγόρας Α΄

Απόσπασμα 2:

Μου φαίνεται λοιπόν πως ο θυρωρός, ένας ευνούχος, μας άκουε, και είναι πιθανό, από τους πολλούς σοφιστές που συνέρρεαν, να ήταν θυμωμένος με τους επισκέπτες· όταν λοιπόν χτυπήσαμε την πόρτα και άνοιξε και μας είδε· - Α, είπε, κάτι σοφιστές· δεν ευκαιρεί· - την ίδια στιγμή έσπρωξε με τα δυο του χέρια την πόρτα με όση δύναμη είχε και την έκλεισε.

Πλάτωνος Πρωταγόρας ΣΤ΄

3.α. Ποιο σημαντικό γεγονός της κοινωνικής και πνευματικής ζωής της Αθήνας του β΄ μισού του 5^{ου} αι. π.Χ. προβάλλεται στα πιο πάνω αποσπάσματα και ποιος ήταν ο αντίκτυπός του;

(μονάδες 3)

3.β. Ποια σημασία προσδίδει στην έννοια της ομορφιάς καθένας από τους δύο συνομιλητές στο Απόσπασμα 1; Να τεκμηριώσετε με αναφορές στο κείμενο.

(μονάδες 3)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-

Τύχη αγαθή!